

de Barcelona. Ha realitzat diverses presentacions en congressos especialitzats en gènere i també ha publicat alguns dels seus treballs en diferents llibres de recopilació dedicats a la investigació amb perspectiva de gènere.

Objectius: el cinema ha constituït un mitjà poderós de mobilització i plasmació de l'imaginari social. La forma de construir aquesta representació de la realitat no és innocent ni neutral, sinó que hi ha darrera una ideologia i una manera d'entendre la vida. Els estereotips projectats en el cinema ajuden a perpetuar la discriminació de gènere, l'estereotip femení es mostra amb passivitat, dependència i submissió, i l'estereotip masculí amb fortalesa, independència, domini i utilització de la violència. El llenguatge del cinema conté una força poderosa de persuasió no suficientment qüestionada, per tant, és necessària una alfabetització visual en la societat mediàtica que ens ajudi a fer una anàlisi, reflexió i crítica d'aquest mitjà audiovisual, i a poder identificar-nos amb nous models d'igualtat entre els sexes. Al taller s'analitzaran pel·lícules plenes de metàfores i estereotips, però també cinema dirigit per dones amb la intenció de fer una crítica a la discriminació sexista i homofòbica que s'amaga en el món quotidià.

Taller 6: Reptes de l'escola democràtica des del feminisme: fer memòria per construir futur.

Coordinació: Francesca Salvà, professora del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la UIB.

Professora convidada: Pilar Ballarín, professora de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de Granada i directora de l'Instituto Universitario de Estudios de la Mujer d'aquesta universitat. Fou directora general d'Avaluació Educativa i Formació del Professorat de la Consejería de Educación y Ciencia de la Junta de Andalucía (2000-2004). La seva investigació se centra en la història de l'educació de les dones, i sobre aquest tema ha dirigit diversos projectes d'investigació. Entre d'altres, ha participat en publicacions com ara *Los Estudios de las Mujeres en las Universidades españolas 1975-91*, *Libro Blanco* (1995); *Mujeres en Europa: convergencias y diversidades* (2000), *La educación de las mujeres en la España contemporánea (siglos XIX-XX)* (2001); *Género y políticas de igualdad* (2004); *Historia de la educación y feminismo académico* (2005); *Women And Higher Education* (2005); *Educadoras* (2006); *La educación «propia del sexo»* (2006); *Retos de la escuela democrática* (2008).

Objectius: aquest taller pretén posar en relleu que els models familiars —i de relacions de gènere contemporanis— no són atemporals, ni ahistòrics, canvien i es transformen. Per això s'analitzarà, d'una banda, l'origen de l'escola per a les nenes en el context de la divisió contemporània dels dos «governos»: el de la ciutat i el de la família, i, per una altra, la ruptura de l'educació escolar amb altres models previs: la «il·lustració» d'algunes dones de classe alta i el treball de les dones del poble. Aquest marc permet plantejar a continuació de forma ràpida tots els canvis i avenços posteriors promoguts per les dones mateixes: des de les primeres mestres —la ruptura de la «prohibició d'ensenyar»— fins a la construcció de coneixements del feminisme acadèmic. I així arribar, finalment, on som. Els déficits de la igualtat, els reptes de l'escola democràtica, alguns projectes de futur.

- ▶ 13.30-16 h Dinar.
- ▶ 16-18 h Continuació dels tallers 4, 5 i 6.
- ▶ 18-18.30 h Descans.
- ▶ 18.30-20 h Espai reservat per a l'Institut Balear de la Dona.

Dijous, 10 de juliol

- ▶ 10.30-12 h Diàlegs amb M. José Varela Pozo, directora insular d'Igualtat del Consell de Mallorca.
- ▶ 12-13.30 h **Taula rodona:** «El tractament de la violència de gènere als mitjans de comunicació». Hi participaran representats dels diferents mitjans de comunicació de les Illes, pendents de confirmació.
- ▶ 13.30-16 h **Presentació:** Esperança Bosch, professora de Psicologia de la UIB.
- ▶ 16-18.30 h Dinar.

Conferència col·loqui: «Prínceps blaus, granotes i altres contes en les revistes femenines per a adolescents», a càrrec de Juan Plaza, doctor en Comunicació per la Universitat Pontifícia de Salamanca i Expert Universitari en el Tractament no Sexista de la Informació per la Universitat Jaume I de Castelló (Fundació Isonomia). En l'actualitat és professor contractat de la Facultat de Comunicació de la Universitat Pontifícia, en la qual imparteix l'assignatura Comunicació i Informació Escrita. A més, és codirector del Curs de Postgrau Gènere i Comunicació i membre de l'Observatori de Publicitat i Mitjans de Comunicació de la Junta de Castella-Lleó. La seva investigació està orientada a l'estudi de les representacions d'homes i dones als mitjans de comunicació de masses.

Presentació: Victòria Ferrer, professora de Psicologia de la UIB.

- ▶ 18.30-20 h **Conferència col·loqui:** «Com poden canviar la mirada sobre les dones els mitjans de comunicació», a càrrec de Pilar López Díez, llicenciada en Periodisme i doctora en Ciències de la Informació (UCM). Va treballar com a periodista a la Cadena SER, Onda Madrid i RNE. És professora de comunicació i gènere en cursos de postgrau de les universitats de la Corunya, Pontifícia de Salamanca, de Castella-la Manxa i Complutense de Madrid. És autora del Protocol d'actuació periodística i publicitària sobre igualtat d'oportunitats entre dones i homes i tractament informatiu de la violència de gènere de Cantàbria (2007). És assessora de la sèrie *Mujeres de Hoy* de TVE. Ha assessorat el diari *Público* en els continguts del Decàleg i del Manual per a redactar notícies sobre violència de gènere.

Presentació: Victòria Ferrer, professora de Psicologia de la UIB.

Divendres, 11 de juliol

- ▶ 10.30-13.30 h **Conferència de clausura** *Memòria de la subordinació proclamada: Falange i franquisme*, a càrrec de Mayte Gallego, doctora en Ciències Polítiques per la UCM i professora de Ciència Política a la UAM. Algunes de les seves publicacions són: *Mujer, Falange y Franquismo* (1983) o *La democracia paritaria: recorrido histórico y planteamiento actual* (Celem 2000) i ha col·laborat també a *The Women's Movement and the new spanish Democracy* (Sage 1986); *Women's political engagement in Spain* (Yale Univ. Press, 1994); *Los Estudios de las Mujeres en las Universidades Españolas 1975-1991* (1995). I és membre de l'Institut Universitari d'Estudis de la Dona (UAM).
- ▶ 13.30 h **Presentació:** Esperança Bosch Fiol, professora del Departament de Psicologia de la UIB.
- ▶ 13.30 h Acte de clausura a càrrec d'Esperança Bosch i Teresa Riera, codirectores del curs.

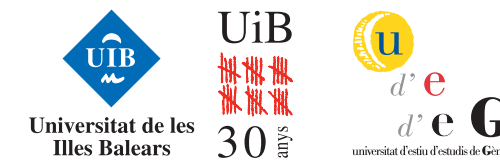
Allotjament

Residència d'Estudiants
Edifici Bartomeu Rosselló-Pòrcel. Campus universitari.
Cra. de Valldemossa, km 7.5. Palma
Tel.: 971 17 26 00
Fax: 971 17 32 16
E-mail: residencia@uib.es
http://residencia.uib.es

Informació general de pensions, hotels, albergs i habitacions per compartir:
Borsa d'habitatge de la UIB: http://www.uib.es/borsa_uib/habitatge

Infojove
C/ de Joan Lluís Estelrich, 9, baixos
Tel.: 971 17 77 17 / 16
E-mail: infojove@bitel.es
<http://infojove.caib.es>

Informació
Universitat de les Illes Balears
Servei d'Informació
Edifici Ramon Llull
Cra. de Valldemossa, km 7.5
07122 Palma
Telèfon: 971 17 29 39
Fax: 971 17 20 64
E-mail: informacio@uib.es
<http://www.uib.es/servei/sac>

Xarxa Vives
d'universitats

XII UNIVERSITAT d'ESTIU d'ESTUDIS de GÈNERE

del 7 a l'11 de juliol de 2008

EL CURS TINDRÀ LLOC A L'EDIFICI SA RIERA

Xarxa Vives
d'universitats

Matrícula:
Edifici Sa Riera. C/ Miquel dels Sants Oliver, 2. Fins el 20 de juny: 30 euros.

Per a més informació:
www.uib.es/servei/sac/ueeg/

XII UNIVERSITAT D'ESTIU D'ESTUDIS DE GÈNERE: SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ I GÈNERE

Directores: Esperança Bosch (Departament de Psicologia)
Victòria A. Ferrer (Departament de Psicologia)
Teresa Riera (Departament de Ciències Matemàtiques i Informàtica)

Dates: del 7 a l'11 de juliol de 2008

Lloc: edifici Sa Riera. UIB. C/ de Miquel dels Sants Oliver, s/n, Palma

Nombre d'hores: 35

Nombre de crèdits atorgats per la Universitat de les Illes Balears: 3,5

Hores de formació permanent del professorat: sol·licitades

Nota important: El certificat d'assistència que permetrà accedir a aquests crèdits es concedirà a les persones que assisteixin al 80 per cent, com a mínim, del total de les hores lectives programades.

Matrícula

Termini: del dilluns 12 de maig fins al divendres 27 de juny de 2008.

Preu

Per a les persones que es matriculin **abans del 13 de juny:** 30 euros.

Per a la comunitat universitària i estudiants/estudiantes que es matriculin **després del 14 de juny:** 45 euros.

Per als/les altres participants que es matriculin **després del 14 de juny:** 60 euros.

Formalització

Per efectuar la matrícula cal fer l'ingrés corresponent a Sa Nostra (codi de l'entitat: 2051), oficina: 0151, dígit de control: 61 i compte corrent: 1007257438 a nom del curs i del Servei d'Activitats Culturals.

Una vegada fet el pagament, s'ha de presentar als serveis administratius de l'edifici Sa Riera, carrer de Miquel dels Sants Oliver, 2, de Palma (de dilluns a divendres de 10 a 14 h), la documentació següent:

- Una còpia de l'imprès de la transferència o de l'ingrés.
- Fotocòpia del DNI.
- El full d'inscripció: cada persona pot escollir com a màxim un taller diari, cosa que representa un total de dos tallers durant la setmana.

En el cas dels estudiants / les estudiantes i dels membres de la comunitat universitària, s'ha d'enviar una còpia del carnet que acredita que ho són.

Tota aquesta documentació també es pot enviar per fax: 971 17 24 35.

S'ha de presentar el resguard al començament del curs.

Hi haurà limitació de places (si escau).

Us recordam que la Universitat pot anul·lar un curs si no hi ha el nombre mínim d'alumnes matriculats.

Objectius

La universalització de l'ús de les anomenades tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en la societat actual ha portat nous usos i costums, molts canvis i també nous reptes.

Tot això, com no podia ser d'una altra manera, pot i ha de ser analitzat també des d'una perspectiva de gènere. D'una banda, i pel que es refereix als usuaris i les usuàries, es parla de l'existència d'una «bretxa digital per gènere», és a dir, d'una diferència entre homes i dones quant als principals indicadors d'ús de les TIC. I, si bé les últimes dades assenyalen que aquesta bretxa s'està reduint en alguns aspectes, sembla que es manté, i fins i tot s'amplia, en altres, com ara l'ús d'Internet.

Però si important és quant o per a què usam les tecnologies noves i no tan noves, tant o més important és quins són els seus continguts, i en aquest sentit el risc que els nous canals serveixin per transmetre els antics continguts i reproduir els biaixos androcèntrics no és en absolut inexistent.

En aquesta nova edició del nostre curs hem volgut abordar aquestes qüestions i aprofundir en algunes amb l'ajut de diferents persones expertes en el tema.

Descripció

Desenvoluparem un curs que combini les classes magistrals, el treball de l'alumnat, els debats, les conferències i les activitats lúdiques.

Per això proposam la realització d'aquest ventall d'activitats a càrrec de persones de prestigi reconegut en els temes que tractaran.

Dimarts i dimecres cada persona pot escollir com a màxim un taller, cosa que representa un total de dos tallers durant la setmana. La resta de dies es faran tot un seguit d'activitats conjuntes.

Dilluns, 7 de juliol

▶ 10 h

Lliurament de material.

▶ 10.30 h

Inauguració a càrrec de:

Hble. Sra. Josefina Santiago, consellera d'Afers Social, Promoció i Immigració del Govern de les Illes Balears.
Magfca. Sra. Montserrat Casas, rectora de la Universitat de les Illes Balears.
Sra. Lila Thomàs, directora de l'Institut Balear de la Dona.
Sra. Esperança Bosch, codirectora de la XII Universitat d'Estiu d'Estudis de Gènere.

▶ 11.30-13.30 h

Conferència inaugural a càrrec de Montserrat Boix, periodista que treballa als serveis informatius de Televisió Espanyola i està especialitzada en informació internacional i política exterior, particularment en qüestions relatives a l'àmbit mediterrani i del Magrib i a l'Islam. És investigadora, consultora i formadora en comunicació TIC i gènere. El 1997 va crear *Mujeres en Red / El Periódico Feminista*, una de les xarxes més importants en espanyol per a l'intercanvi d'informació a Internet sobre drets humans de les dones i apoderament.

Presentació: Esperança Bosch, professora de Psicologia de la UIB.

Dinar.

Taller d'habilitats comunicatives a càrrec de Carme Ramis i Gemma Torrens, professores del Departament de Psicologia de la UIB.

▶ 13.30-16 h

Projecció d'una pel·lícula. Presentació i dinamització a càrrec de Nina Parrón, que va ser membre de la direcció del Festival Internacional de Cinema Realitzat per Dones al llarg de la seva existència i ha organitzat diversos cicles i sessions de cinema.

▶ 16-17.30 h

▶ 17.30-20 h

Dimarts, 8 de juliol

▶ 10.30-13.30 h

Taller 1: Salut, professionals de la salut i comunicació.

Coordinació: Pilar Ferrer de Sant Jordi i Carme Alorda, professores del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia de la Universitat de les Illes Balears.

Professor convidat: Javier Bernet Toledano, diplomad en Infermeria, llicenciat en Pedagogia. Ha estat professor de l'Escola Universitària d'Infermeria Virgen del Rocío de la Universitat de Sevilla. Treballa en gestió de recursos humans a l'Hospital Virgen de la Macarena de Sevilla. Ha publicat diferents treballs i participat en cursos i congressos amb articles i presentacions sobre salut i comunicació, particularment sobre la imatge de la infermeria i les infermeres en la realitat literària i cinematogràfica.

Objectius: avui en dia és freqüent als mitjans de comunicació la presència dels professionals de la salut com a protagonistes de sèries i pel·lícules i com a models publicitaris. També la informació sobre temes de salut és transmesa per tot tipus de mitjans que en moltes ocasions amaguen propòsits comercials i fomenten la medicalització, especialment de les dones. Per tant, els objectius del taller que ens proposam seran: analitzar si els mitjans de comunicació fomenten la discriminació i legitimen els estereotips sexistes entre els diferents professionals de la salut i debatre i reflexionar sobre la perspectiva de gènere en aquells aspectes de salut i productes per mantenir-la que apareixen amb més freqüència als mitjans de comunicació.

Taller 2: Discursos de gènere a la cultura popular: els serials de televisió.

Coordinació: Patricia Bastida i Marta Fernández, membres de l'Associació Dones i Lletres i professores del Departament de Filologia Espanyola, Moderna i Llatina de la UIB.

Professora convidada: M. Isabel Menéndez Menéndez, llicenciada en Periodisme, i Experta Universitària en Polítiques Públiques i Igualtat, ha dedicat les seves investigacions a la comunicació des d'una perspectiva de gènere. Forma part del professorat de títols propis de les universitats de Deusto, Pontificia de Salamanca i Pompeu Fabra de Barcelona. També ha estat professora invitada en altres universitats i institucions. La seva darrera publicació ha estat *El zapato de Cenicienta. El cuento de hadas del discurso mediático* (2006).

Objectius: al llarg d'aquest taller es farà una anàlisi de la ficció seriada contemporània amb l'objectiu d'explorar els continguts ideològics que, des de la perspectiva de gènere, sustenten les produccions televisives. Es tracta d'identificar el rol narratiu dels personatges femenins i rescatar els elements més interessants en la construcció d'identitat, especialment aquells que suposin la transgressió del mandat patriarcal.

Taller 3: Les dones i la gestió dels mitjans de comunicació.

Coordinació: Joana M. Escartín, professora del Departament d'Economia Aplicada de la UIB.

Professores convidades: Marisa Goñi, actual directora de televisió, ha estat redactora de *Diario de Mallorca* i té una àmplia experiència professional com a periodista, particularment en temes polítics; el 2006 va ser guardonada amb el premi Ortega y Gasset de periodisme que atorga el grup PRISA. Nekane Domblás, directora d'Informatius d'IB3 Televisió, va iniciar la seva carrera professional a *Deia* i, ja a Mallorca, va treballar per al grup Serra col·laborant en diferents dels seus mitjans

▶ 13.30-16 h

▶ 16-18 h

▶ 18-18.30 h

▶ 18.30-20 h

Dimecres, 9 de juliol

▶ 10.30-13.30 h

Taller 4: Les infinites possibilitats de la llengua.

Coordinació: Capilla Navarro i Catalina Escarrer, Oficina per a la Igualtat entre Homes i Dones de la UIB.

Professora convidada: Eulàlia Lledó, doctora en Filologia Romànica, professora de secundària a Barcelona i col·laboradora de la Universitat Rovira i Virgili i de la Universitat de Lleida. Investiga els biaixos sexistes i androcèntrics de la literatura i de la llengua. Ha col·laborat en la revisió del *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans i en la revisió del *Diccionario de la lengua española* de la Real Academia. Forma part del grup NOMBRA des que es va fundar el 1994. Els seus últims llibres sobre llengua són *De mujeres y diccionarios. Evolución de lo femenino en la 22ª edición del DRAE* (2004), *L'espai de les dones als diccionaris: silencis i presències* (2005), *De llengua, diferència i context* (2005, 2007), *Las profesiones de la A a la Z* (2006) i els cinc volums de la sèrie *Esports, dones i llengua* (2007-2008).

Objectius: primer de tot, s'hauria de parlar de la pertinença de dedicar aquestes sessions a la llengua. És ja un lloc comú que el que no s'anomena no existeix (o existeix força més precàriament), per tant, veure i gaudir amb les mil maneres de visibilitzar i tenir en compte les dones i els seus sabers, experiències, relacions, cossos..., en la llengua es mostra com a imprescindible, és una tasca indefugible. Per parlar amb una mica de propietat sobre la llengua, s'ha de començar per delimitar dos conceptes bàsics que són útils tant per a l'anàlisi de qualsevol aspecte de la realitat, com per parlar de qualsevol aspecte de la llengua, dels seus usos i canvis. Es tracta dels conceptes d'androcentrisme i de sexisme. Un cop fet això, es pot passar a parlar d'alguns aspectes ja més concrets que permetin detectar els biaixos sexistes i androcèntrics per implementar canvis en la llengua.

Taller 5: Estereotips de gènere al cinema: creences, prejudicis i metàfores.

Coordinació: Fernanda Caro, professora del Departament de Filosofia i Treball Social de la UIB.

Professora convidada: Coral Caro Blanco. Prof. d'IES. Mestra i llicenciada en Filologia i membre del Seminari Interdisciplinari d'Estudis de Gènere de la Universitat